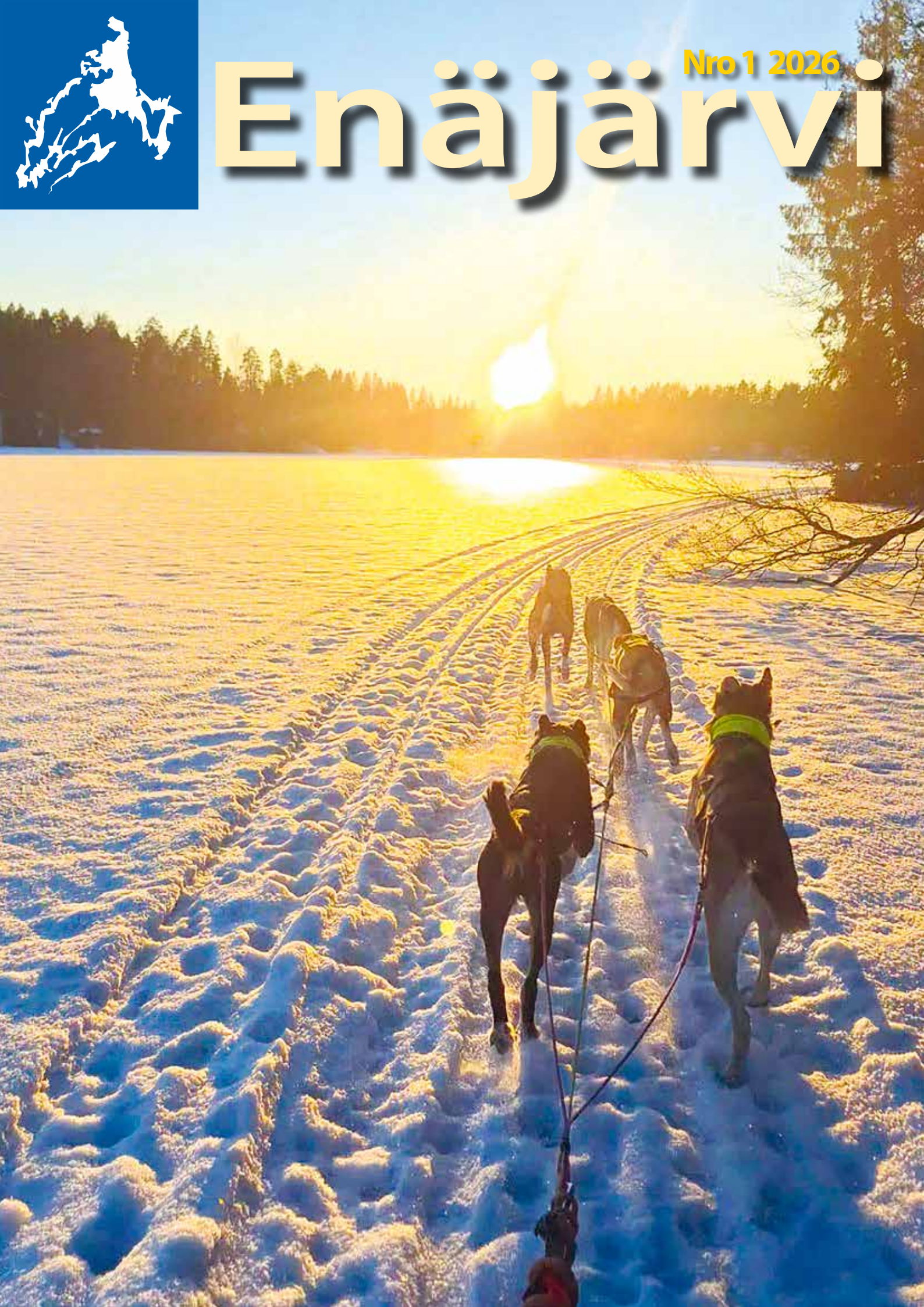

Nro 1 2026

Enäjärvi

HALLITUS

HANNU LUMME
puheenjohtaja

TAPIO SALOKANTO
varapuheenjohtaja

HELENA OLKINUORA
rahastonhoitaja sihteeri

ERKKI ARVOLA
jäsen

JOUKO LAITINEN
jäsen

CASIMIR LILIUS
jäsen

HARRI SUOMELA
jäsen

JUHO ÄYRÄS
jäsen

hm.lumme@gmail.com

050-565 5550

tapio.salokanto@gmail.com

040-702 4664

enajarvensuojeluyhdistys@gmail.com

040-563 9839

erkki.arvola54@outlook.com

050-571 3617

laitinen.jouko@gmail.com

050-596 7031

casimir.lilius@gmail.com

040-085 5250

harrisuomela@hotmail.fi

040-047 2591

juho.ayras@gmail.com

044-554 4018

SISÄLTÖ

4 RANTARAKENTAMISTA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET ENÄJÄRVELLÄ
Lea Siivola

6 HYVÄ SIJAINTI
Tapio Salokanto

7 KOHTI UUTTA VENEILYKAUTTA
Casimir Lilius ja Tapio Salokanto

8 LÄHES 200 000 KALAA ISTUTETTU ENÄJÄRVEEN
Harri Suomela

10 MUISTOJA ROLFISTA
Sirpa Stenberg, Erkki Lahtinen, Raimo Laakia, Keimo Valkonen

14 VESIKASVIEN NIITTÄMINEN OMASSA RANASSA
Jouko Laitinen

16 TOIMITUKSELTA

17 ENÄJÄRVEN VEDENKORKEUS

18 VUOTUISMUUTON AIKAAN
Sanni Orasmaa

19 ENÄJÄRVEN HISTORIA ELÄÄ KUVISSA LÄHETÄ VANHOJA TAI UUSIA KUVIA MEILLE
Casimir Lilius

Vuosikokoukutsu

Enäjärven suojeluyhdistys ry:n VUOSIKOKOUS pidetään lauantaina 25.4.2026 alkaen klo 13.00 Kivihovin neuvottelutiloissa, Bulevardi 10, 25410 Suomusjärvi. Tilaisuuden aluksi kuulemme Salon Järvet- hankkeen asiantuntijan esityksen hankkeen tuloksista ja niiden hyödyntämisestä Enäjärvellä. Yhdistyksen vuosikokouksessa käsitellään sääntömääräiset asiat sekä hallituksen esitys kunniajäseneksi kutsumisesta ja käydään lopuksi keskustelua toiminnan kehittämiseksi. Hallituksen erovuoroiset jäsenet ovat Casimir Lilius, Hannu Lumme ja Helena Olkinuora. Kahvitarjoilu, tervetuloa! Hallitus ■

Arne Lilius 5v - 14.2.2026 - Kaksoissaari taustalla. Kuva: Casimir Lilius

11. vuosikerta

Kustantaja
Enäjärven suojeluyhdistys ry

Päätoimittaja
Hannu Lumme

Vastaava toimittaja
Helena Olkinuora
enajarvensuojeluyhdistys@gmail.com

Toimituskunta
Erkki Arvola, Casimir Lilius, Heikki Halttunen, Tapio Salokanto, Lea Siivola ja Harri Suomela

Lehden tarkoitus
Enäjärven suojeluyhdistys ry:n jäsenjulkaisu.

Taitto ja kuvankäsittely
Premedia Helsinki Oy

Tuotanto
Premedia Helsinki Oy

Kannen kuva
Valjakkoajelua Lauttasalmessa
Sirpa Säälä

Yhdistyksen kotisivu
www.enajarvi.fi

ISSN 2343-3965

PUHEENJOHTAJAN PALSTA

Kesää kohti

Taas mennään kohti uutta kesää ja toiveita. Odotukset kesästä liittyvät hyvin lomailmisiin, sopivan lämpöiseen veteen, leppoisaan kalastukseen, veneilyyn tai vaikkapa tulevaan rakennusprojektiin rantamaisemissa. Meillä kaikilla on lupa odottaa kesästä paljon, ja on tärkeää huomioida, että odotukset ovat erilaisia, itse kullekin tärkeitä. On syytä huomioida muutkin Enäjärvestä nauttivat – ja myös itse järven ja sen ympäristön luonto, totta kai.

Nauttikaamme siis hienosta, monimuotoisesta Enäjärvestä täysin siemauksin, mutta myös eläimistöä, kasvistoa, puustoa ja toisiamme kunnioittaen. Rantarauhan ylläpitäminen on tärkeä osa yhteistä käyttökulttuuriamme. Kalastuslupien hankkiminen, nopeusrajoitusten noudattaminen, meluamisen välttäminen, roskien kerääminen kuuluvat muun muassa hyviin toimintatapoihin.

Tulevan kesän kohokohtana järjestämme jälleen Enäjärvi-päivän heinäkuussa. Hoitokalastuksen osalta yritämme edetä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Mukavia lukuhetkiä lehtemme parissa ja hyvää kesää kaikille enäjärveläisille!

Hannu Lumme

Enäjärven suojeluyhdistys – Olemme myös facebookissa.

www.enajarvi.fi

Rantarakentamista koskevat määräykset Enäjärvellä

Viime vuoden ensimmäisessä Enäjärvi lehdessä Rolf Oinonen kirjoitti rantarakentamista koskevista muutoksista ja Salon kaupungin rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Janne Ranki käsitteli yhdistyksemme viime vuoden vuosikokouksessa rakentamista koskevia määräyksiä ja käytäntöjä Salossa erittäin ansiokkaasti. Koska Enäjärvi kuuluu sekä Salon että Lohjan kaupunkieihin ja kokouksessa oli vähän osallistujia, olen kerännyt tähän tärkeimpinä pitämiäni asioita muutoksista ja rantarakentamista koskevista määräyksistä Enäjärven alueella.

Rakentamista koskevat lait

Rakentamista sääteli vuoden 2000 alusta viime vuoden alkuun asti maankäyttö- ja rakennuslaki, josta tuolloin kumottiin rakentamista koskevat säädökset, jotka otettiin rakentamislakiin ja jäljelle jäävän lain nimi muutettiin alueidenkäyttölaiksi. Rakennuslupa korvattiin rakentamisluvalla, joka jakautuu teknisesti kahteen eri lupaan, sijoittamislupaan ja toteuttamislupaan.

Uusi rakentamislaki tuli siis voimaan 1.1.2025. Sen myötä lupajärjestelmästä tuli yksinkertaisempi, kun rakennuslupa, toimenpidelupa ja toimenpideilmoitus korvattiin yhdellä lupamuodolla, rakentamisluvalla. Lupaa edellyttävien rakentamishankkeiden kynnyistä nostettiin siten, että esimerkiksi alle 30 m²:n varaston tai pihasaunan voi rakentaa ilman lupaa, kunhan rakentamis- ja kaavamääräykset sekä muut rantarakentamisen säännökset täyttyvät ja tontilla on rakentamista varten riittävästi rakennusoikeutta.

Rakentamislaki määrittelee mm. milloin tarvitaan rakentamislupa, rakennuksen tekniset vaatimukset, vastuut rakentamisesta ja valvonnan sekä viranomaismenettelyt eli sen miten lupahakemusta käsitellään ja rakentamista valvotaan.

Rakentamislain mukaan asuinrakennus, vähintään 30 m²:n tai 120 m³:n suuruinen talusrakennus ja vähintään 50 m²:n suuruinen katos, vähintään 30 m korkea masto tai piippu, vähintään 2 m²:n suuruinen valaistu mainoslaite, energiakaivo ja erityistä toimintaa varten rakennettava alue, josta aiheutuu vaikutuksia ympäröivien alueiden käytölle, tarvitsevat aina rakentamisluvan, mutta pienemmät eivät tarvitse. Kunta voi muiden osalta määrätä rakennusjärjestyksessä, ettei lupaa tarvita, jos hanke on vähäinen.

Jos tontilla ei ole rakennusoikeutta, tarvitaan rakentamiseen poikkeamislupa. Vaikka rakennus ei edellyttäisi rakentamislupaa, rakentamisessa on noudatettava kaavamääräyksiä, rakennusjärjestystä ja rakentamismääräyksiä (esim. paloturvallisuusmääräykset).

Rakentamislakia on muutettu edelleen useasti. Siihen sisältyvät rakentamisluvan käsittelyaikatakuu (3 kk), rakennuksen hiilijalanjälkilaskenta sekä tietomallimuotoinen rakentamislupa. Rakentamisluvan hakijalta ei vaadita erityistä

pätevyyttä, mutta pääsuunnittelijalta vaaditaan sekä rakennusalan koulutus että kokemusta. Rakennussuunnittelijalta sekä vastaavalta työnjohtajalta vaaditaan rakennusalan koulutus.

Rakentamislain mukaan jokaisella kunnalla tulee olla rakennusjärjestys, jossa annetaan paikallisista oloista johtuvia määräyksiä rakentamisesta. Rakennusjärjestyksen hyväksyy kunnan, tässä tapauksessa kaupunginvaltuusto. Kunnalla on uuden rakentamislain mukaan 2 vuotta aikaa päivittää rakennusjärjestyksensä eli uuden rakennusjärjestyksen on oltava voimassa viimeistään 1.1.2027.

Rakennusjärjestyksen määräysten tulee olla selkeästi paikallisista olosuhteista johtuvia, eikä ristiriidassa lain tai asetusten kanssa eikä sellaisia, joista säädetään jo valtakunnallisesti. Lisäksi rakennusjärjestyksellä ei voida kiertää tai kiristää valtakunnallisia teknisiä vaatimuksia. Tämä on tarkoittanut, että sääntelyä on yhtenäistetty valtakunnallisesti ja kunnan valtaa pienennetty. Rakennusjärjestys ei enää ole yhtä keskeinen väline lupakäytännön muokkaamiseen kuin aiemmin.

Rakennusjärjestykset

Enäjärvellä molemmissa kaupungeissa, sekä Lohjalla että Salossa, uuden rakennusjärjestyksen laadinta on aloitettu hyvissä ajoin, mutta työ on edelleen kesken. Tällöin molemmissa kaupungeissa noudatetaan vanhaa rakennusjärjestystä, kunnes uusi on hyväksytty kaupunginvaltuustoissa.

Lohjalla noudatettava rakennusjärjestys on vuodelta 2015. Ehdotus uudeksi järjestykseksi ei ole vielä ollut nähtävänä. Sen laadinta on siinä vaiheessa, että se voidaan saada nähtäväksi ennen kesälomia ja kaupunginhallitus voisi hyväksyä sen syksyllä. Kaupunginvaltuuston hyväksynnän jälkeen uusi rakennusjärjestys tulisi voimaan hyvissä ajoin ennen vuotta 2027.

Salon nykyinen rakennusjärjestys on hyväksytty 14.12.2020 ja tullut voimaan 1.2.2021 ja on edelleen voimassa (2026). Salossa luonnos rakennusjärjestykseksi on ollut maankäyttö- ja rakennusasetuksen 30 §:n mukaisesti nähtävillä viime kesänä. Ehdotusta valmistellaan edelleen. Tavoitteena on saada se nähtäväksi kevään aikana. Tällöin se voitaisiin saada kaupunginhallituksen ja valtuuston hyväksynnän jälkeen voimaan tämän vuoden syksyllä.

Kaupunkien nettisivuilta löytyy linkit nyt voimassa oleviin rakennusjärjestyksiin ja aikanaan myös uusiin ehdotuksiin sitten, kun kaupunginhallitukset ovat päättäneet asettaa ne nähtäviksi.

Rantarakentamista koskevat määräykset

Enäjärven mökkien omistajat vertailevat usein rakentamisen lupakäytäntöä. Lohjan ja Salon rantarakentamista koskevien määräysten vertailu kertoo niiden yhtenäisyydestä. Rantarakentamisen pitää molemmissa kaupungeissa perustua

ensisijaisesti asemakaavaan tai ranta-asemakaavaan. Kaavan ulkopuolella rakentaminen on mahdollista vain tietyin edellytyksin (suunnittelutarveratkaisu / poikkeaminen). Asuinrakennuksen etäisyyden rannasta pitää olla yleensä vähintään noin 40 m keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta. Pienen saunan (25 m²) etäisyyden rannasta pitää olla vähintään noin 15–20 m ja saunan koon kasvaessa etäisyys kasvaa. Rakennuksen maastoon ja maisemaan sopeuttaminen sekä korkeus korostuvat molemmissa kaupungeissa. Rantaviivan keinotekoinen muokkaus ja pengerrykset eivät ole mahdollisia kuin rajoitetusti. Jätevesiä koskevat vaatimukset ovat tiukat molemmilla kaupungeilla. Samoin tulvakorkeus on otettava huomioon rakennusten sijoittelussa. Erot näkyvät yksittäistapauksissa - eivät määräysten peruslinjassa.

Salossa lupaa ei tarvitse hakea pienehkölle laiturille, pituus rantaviivasta enintään 15 m ja leveys 2 m, pinta-ala enintään 30 m², jos naapurin raja on vähintään 4 m. Lohjalla laiturille pitää hakea lupa, jos laiturilla on yli 12 m pitkä tai yli 2 m leveä.

Keskustelin tekoälyn kanssa molempien kaupunkien rantarakentamista koskevista määräyksistä ja ChatGPT piirsi niiden vertailusta hauskan kuvan. Ä:n pisteiden hallinnassa näyttää vielä olevan ongelmia.

Ympäristönsuojelumääräykset

Lohjalla ja Salossa on voimassa ympäristönsuojelumääräykset, joita noudatetaan kaupunkien alueilla ja joita valvoo kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, Lohjalla kaupunki-kehityslautakunnan lupajaosto ja Salossa rakennus- ja ympäristölautakunta. Määräysten on tarkoitus ehkäistä ympäristön pilaantumista sekä poistaa ja vähentää

pilaantumista aiheuttavia haittoja. Ranta-alueella, joksi katsotaan maa-alue noin 100 m keskiveden mukaisesta rantaviivasta, määräykset ovat tiukemmat kuin muualla. Nämä alueet ovat ns. herkkiä alueita.

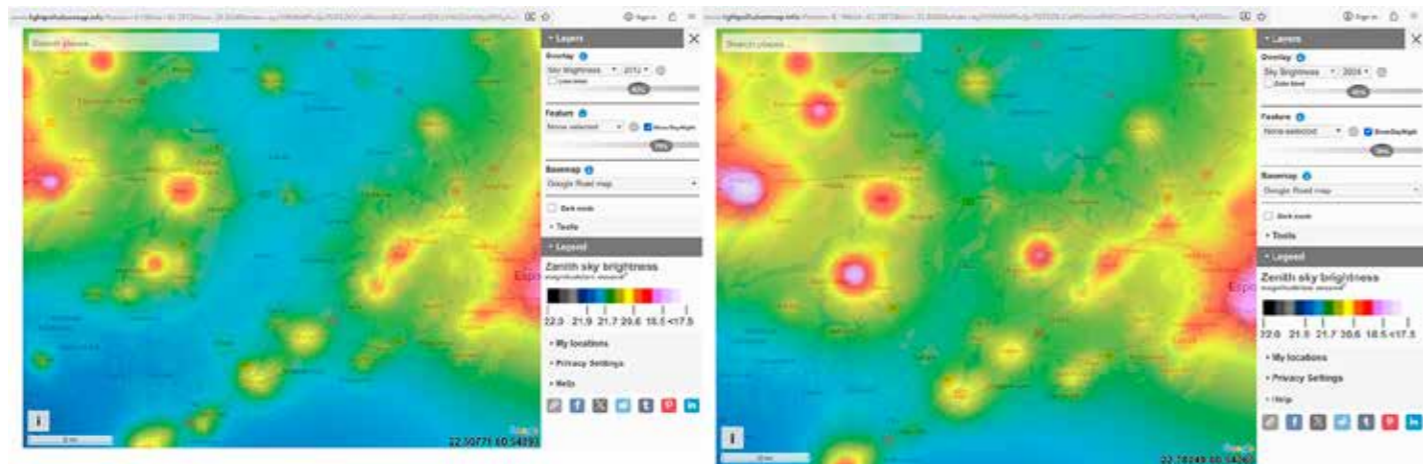
Ympäristönsuojelumääräykset ovat molemmissa kaupungeissa hyvin samanlaiset. Viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla jätevesien käsittelylaitteistojen rakentamisessa, käytössä ja kunnossapidossa on noudatettava kaupunkien ympäristönsuojelumääräyksiä ja ns. hajajätevesiasetuksen (VNA (209/2011) määräyksiä. Ennen vuotta 2004 rakennettujen kiinteistöjen omistajien on pitänyt kunnostaa kiinteistön jätevesijärjestelmä em. asetuksen puhdistustason 31.10.2019 mennessä. Puhdistustason toteamiseksi kiinteistöjen omistajien on pitänyt laatia selvitys kiinteistön jätevesijärjestelmästä ja sen hoidosta. Vastuu asetuksen noudattamisesta on kiinteistön omistajalla ja valvontavastuu on kaupungin ympäristöviranomaisella. Kantovedelliset mökit ovat voineet poiketa asetuksen vaatimuksista. Ns. ikävapaus, omistaja täyttänyt 68 vuotta viimeistään 9.3.2011, ei koske vapaa-ajan mökkejä. Jätevesien käsittelyllä ranta-alueella on lisäksi saavutettava perustaso ankarampi asetuksen 157/2017 mukainen ohjeellinen kuormituksen väheneminen asetuksen voimaantulon jälkeen rakennetuilla käsittelyjärjestelmillä.

Asetuksen vaatimukset on selvitetty hyvin esim. Suomen Vesiensuojelun Keskusliitto ry:n Kesämökin jätevesioppaassa <https://vesiensuojelu.fi/jatevesioppas/paasivu>.

Keskustelin vielä tekoälyn kanssa molempien kaupunkien ympäristönsuojelumääräyksistä ja pyysin ChatGPT:tä vertaamaan niitä keskenään. Vastaus oli, että sääntely kaupunkien ympäristönsuojelumääräyksissä on hyvin yhtenäistä. Tekoälyllä on hauska leikkiä! ■

Hyvä sijainti

Tapio Salokanto/lightpollutionmap

Enäjärvi sijaitsee lähes täydellisesti Helsingin ja Turun välissä melko kaukana melusta ja valosta. Hiljaisia ja pimeitä alueita varsinkin Etelä-Suomessa on yhä vaikeampi löytää.

Hiljaisuus on vähenevä luonnonvara. Suomen luonnonsuojeluliiton mukaan alue määritetään hiljaiseksi silloin, kun sen äänimaisema koostuu pääosin luonnon äänistä ja ihmisen aiheuttamat äänet ovat satunnaisia ja vähäisiä. Melu vähentää viihtyisyyttä virkistyskäyttöön tarkoitetuilla alueilla ja sillä on vaikutusta myös eläimiin ja muuhun luontoon. Enäjärven pohjoisin osa on lähellä Valtatie 1:n vaikutusalueita, mutta muuten järven läheisyydessä ei ole vilkkaasti liikenneitä valtateita eikä toistaiseksi myöskään rautateita. Äänimaisemaltaan järvi on valtaosaltaan luonnonääniä. Rannoilla on paljon asutusta, joten ihmisen aiheuttamia satunnaisia ääniä kuuluu lähes joka paikassa. Kun äänet alkavat häiritsemään havainnoijaa niistä syntyy melua. Melututkimuksista tiedetään, että itse tuotettu ja oman perheen melu, esimerkiksi oman moottorisahan tai omien lapsien leikkien melu, on paljon hyväksyttävämpää kuin naapureiden tuottama vastaava melu. Luonnonäänet aiheuttavat myös taustamelua kuten lintujen aamukonsertit kurkien toivotuksineen, laineet rannalla ja ukkonen. Tuulen kohina ja puiden kahina voivat myös olla voimakasta taustamelua ja se peittää alleen paljon muita ääniä. On aivan eri asia päristellä moottorisahalla, - veneellä tai lehtipuhaltimella tuulessa päiväsaikaan kuin tyyneessä

illassa, jossa jo kovempiääninen ilakointi kuuluu toiselle puolen järvenselkää.

Enäjärven läheisyydessä ei ole valtateita ja järven ympäristössä olevat tiet ovat valaisemattomia. Järven sijainti Helsingin ja Turun puolivälissä on ollut eteläisessä Suomessa melko hämärää aluetta. On mielenkiintoista tutkia netissä sivustolta www.lightpollutionmap.info miten pimeys vähenee järvelämmen. Vielä 2012 Enäjärvi oli pimeän taivaan alueella, mutta on nykyisin valon määrältään maaseudun ja esikaupungin rajamailla, jossa valosaaste häiritsee jo melko paljon. Ursan sivuilta löytyneen määritelmän mukaan hukka valo on hukkaan menevää keinovaloa, jonka seurausta on myös yötaivaan oranssi hehku. Samaa asiaa tarkoitetaan myös häiriövalolla ja valosaasteella. Kaikki valo ei tietenkään ole turhaa, ja varsinkin meillä Suomessa pimeyden lisääntyessä syksyisin hyvä valaistus piristää, luo turvaa ja lisää viihtyisyyttä. Hukkavalosta puhutaan, kun valaistus on liian voimakasta, väärään kohteeseen suunnattua tai on päällä väärään aikaan. Valon ja pimeän luonnollisen rytmin häiritseminen keinovaloilla sotkee myös luonnonvaraisten eliöiden toimintoja. Valo sekoittaa muun muassa hyönteisten pölytystä, häiritsee lintujen navigointia ja heikentää yleisesti ekosysteemejä. Hukkavalto vaikuttaa myös vesistöön, jossa rehevöityminen ja jopa sinilevien kasvu voi kiihtyä, koska planktoneliöstö, joka syö levää, on herkkä lisävalolle. Wikipediasta, Ursan sivuilta ja lightpollutionmapista löytyy paljon lisää materiaalia kiinnostuneille. On arvovalinta suojella myös yöluontoa ja valaista vain tarpeen mukaan. ■

Kohti uutta veneilykautta

Enäjärvi avautuu vesiltä katsottuna aivan uudella tavalla. Soutuveneellä, kanootilla tai moottoriveneellä liikkuen voi kokea järven monimuotoisen luonnon, hiljaiset lahdet ja vaihtelevat maisemat läheltä. Jokaisella kulkuvälineellä järvi näyttää hieman erilaisena – mutta aina yllättävän kauniina.

Kun liikumme vesillä vastuullisesti ja huomioimme muut, voimme säilyttää tämän ainutlaatuisen ympäristön kaikkien ilona. Siksi on hyvä muistaa muutama perusasia, erityisesti moottoriveneellä liikuttaessa.

Muistathan nämä liikkuessasi Enäjärvellä:

Kunnioita rantojen asukkaiden rauhaa ja noudata nopeusrajoitusta. Enäjärvellä on voimassa 10 km/h nopeusrajoitus koko järven alueella (päätös vuodesta 1993). Aja kapeissa paikoissa ja rantojen läheisyydessä erityisen varovasti – hidasta ajoissa ja minimooi peräaalto.

Huomioi muut vesillä liikkujat

Ole tarkkaavainen ja avulias. Muista veneilijät, uimarit, kalastajat ja suppailijat. Pidä turvallinen etäisyys rannoista, uimareista ja kalastajista.

Aja varovasti tuntemattomilla vesillä

Huomioi matalat alueet ja karikot sekä tarkkaile vesialuetta erityisesti rantojen ja saarien läheisyydessä.

Vältä tarpeetonta melua ja suuria aaltoja

Moottorin kova ääni, suuret peräaalto ja huolimaton ajotapa voivat häiritä muita ja vahingoittaa rantoja sekä laitureita. Sähkömoottorit ovat hiljaisia ja ympäristöystävällisiä vaihtoehtoja.

Huomioi luonto ja erityisesti linnut pesimäaikaan. Suomessa kaikki linnut ovat rauhoitettuja pesinnän aikana (yleensä huhti–heinäkuu), ja pesien tai poikasten häirintä on lainvastaista (luonnonsuojelulaki). Vältä rantautumista puuttomille luodoille ja saarille, sillä maassa pesivät linnut (esimerkiksi lokit, tiirat, kuikat ja muut vesilinnut) ovat erittäin herkkiä häiriöille.

Yksipuolen luoto on rauhoitettu

Maihinnousu on kielletty lintujen pesimäaikaan 1.4.–31.8. muiden rajoitusten lisäksi. Lintuja voi tarkkailla etäältä, mutta pesintää ei saa häiritä.

Huomioi uimarit

Hidasta uimapaikkojen läheisyydessä aallokon minimoimiseksi ja pidä riittävä etäisyys.

Pidä järvi puhtaana

Älä jätä roskia vesille tai rannoille, vaan vie kaikki takaisin maihin. Suosi ympäristöystävällisiä pesuaineita ja vältä haitallisten aineiden päästämistä järveen.

Muista, että järvi on yhteinen

Enäjärvi on yhteinen virkistys- ja luontoympäristö. Huomioi muut käyttäjät ja anna tilaa kaikille vesillä liikkujille.

Yhteinen järvi pysyy viihtyisänä ja puhtaana, kun kaikki veneilijät ja mökkiläiset huomioivat toisensa ja luonnon. Pienillä teoilla on suuri merkitys – kiitos, kun pidät Enäjärvestä huolta!

Enäjärven suojeluyhdistys toivottaa kaikille turvallista, antoisaa ja vastuullista veneilykesää.

Lisätietoa nopeusrajoituksesta ja lintujen rauhoituksesta: enajarvi.fi ■

Kuva: Heikki Halttunen

Lähes 200 000 kalaa istutettu Enäjärveen

Kalastuskunnat tekevät pitkäjänteistä työtä järven kalakantojen hyväksi.

Enäjärven kalakantoja on vahvistettu järjestelmällisillä istutuksilla jo yli kymmenen vuoden ajan. Kalastuskuntien työn tulokset näkyvät järvellä: kuhaa, haukea ja ahventa on hyvin saatavilla, vaikka muikkukanta on tällä hetkellä heikompi. Yhteensä järveen on istutettu vuosien aikana lähes 200 000 kalaa.

Enäjärven kalakannasta vastaavat organisaatiot

Enäjärven kalastus on järjestetty pääosin kahden organisaation kautta. Suurimman alueen muodostaa **Enäjärven kalastusyhdistys**, joka on sille kalastus- ja ravustusoskeuden vuokranneiden kuuden osakaskunnan yhteistyöorganisaatio. Organisaation tavoite on hoitaa kalastoa ja mahdollistaa kalastus yhdellä merkillä koko järven alueella. Tavoite yhtenäisestä kalastusalueesta on yhden päätöksen takana. Erillisenä on Sammatin–Kiikalan kalastuskuntaa, Sammatin–Kiikalan kalastuskunta kattaa järven itäisimmän osan.

Kalastuskunnat tekevät tärkeää työtä kalakantojen hyväksi. Ne vastaavat kalojen istutuksista sekä pyydysmerkkien myynnistä. Lupamaksuista ja valtion kalastonhoitomaksuista saatavat tulot käytetään pääosin kalakantojen hoitoon ja istutuksiin.

Jokaisessa pyydysessä tulee olla pyydysmerkki sekä pyydysasettajan yhteystiedot. Pyydyksellä kalastaminen ilman pyydysmerkkiä on rikos, ja luvaton pyydys voidaan ottaa valvojan toimesta talteen. Lisäksi kalastajalla tulee olla voimassa oleva valtion kalastuskortti.

Istutuksia tehty tasaisesti eri puolille järveä

Enäjärveen ja Suomensjärveen on tehty **Enäjärven kalastusyhdistyksen** toimesta kuhaistutuksia vuodesta 2012 lähtien. Istutukset on pyritty tekemään tasaisesti järven eri osiin, jotta kalat levittäytyvät mahdollisimman laajalle.

Istutuspaikkoina ovat olleet muun muassa Sipilän uimaranta Isonselällä, Lammaskarinlahti, Junnolanlahti, Kirvesperänlahti, Myllylahti sekä Brandtin ranta Salitussa. Mustlahden alueella istutuksia on tehty Isosaaren sillan

läheisyydessä. Kuhaa on istutettu myös Suomensjärveen.

Yhdentoista vuoden aikana kuhanpoikasia on istutettu **Enäjärven kalastusyhdistyksen** toimesta vesistöön arviolta noin **127 000 kappaletta**.

Lisäksi vuonna 2012 Lammaskarinlahteen istutettiin noin **3000 planktonsiikaa**. Koronavuonna istutuksissa oli välivuosi, mutta tuolloin Isonselän alueelle istutettiin noin **3000 ankeriasta**, jotka olivat kasvaneet kasvatusaltaassa.

Vuodesta 2023 lähtien Isonselän alueelle on istutettu myös siikaa yhteensä vajaa **30 000 kappaletta**.

Istutukset on toimittanut **Kidus Oy:n Olli-Petteri Karine**, jonka mukaan istukkaat lähtevät yleensä hyvin liikkeelle ja ehtivät kiertää Enäjärven sokkeloiset vedet useaan kertaan ennen pyyntikoon saavuttamista. Kuluneen talven aikana talviverkoista on saatu jopa **5–6 kilon painoisia kuhia**, mikä kertoo istutusten onnistumisesta.

Myös **Sammatin–Kiikalan kalastuskunta** on jatkanut aktiivisia istutuksia viime vuosina.

Kuuden viime vuoden aikana järveen on istutettu:

- **2025:** 5250 kuhanpoikasta
- **2024:** 6394 kuhanpoikasta
- **2023:** 7188 kuhanpoikasta
- **2022:** 3815 siikaa
- **2021:** 7334 kuhanpoikasta
- **2020:** 5625 kuhanpoikasta

Yhteensä kuhanpoikasia on istutettu tällä ajanjaksolla **yli 31 000 kappaletta**.

Tällä hetkellä Enäjärven hauki-, kuha- ja ahvenkannat ovat melko hyvällä tasolla, mutta muikkukanta on heikko. Verkkokalastuksessa saaliiksi voi tulla myös esimerkiksi madetta, siikaa, lahnaa ja suutaria. Lisäksi järvestä on saatu karppeja, joiden epäillään jo lisääntyvän järvessä luontaisesti.

Enäjärven kalastuskuntien istutukset numeroina v. 2012–2025.

- Kuhaa istutettu noin **159 000 kpl**
- Siikaa istutettu noin **34 000 kpl**
- Planktonsiikaa noin **3 000 kpl**
- Ankeriaita noin **3 000 kpl**

Yhteensä istutettu lähes 200 000 kalaa. Kaikki siis rohkeasti kalastamaan!

Kuhan kuturauha turvaa tulevaisuuden

Kuhan kutuaika sijoittuu touko–kesäkuuhun. Tänä aikana kuhalle on tärkeää antaa kuturauha, jotta kanta säilyy vahvana. Varsinais-Suomen puolella kuhan verkkokalastus on kielletty toukokuun puolivälistä kesäkuun puoliväliin. Samana aikana suositellaan, että kuhaa ei kalasteta muillakaan tavoilla. Uudenmaan puolella vastaavana aikana on suositus välttää kuhan kalastusta kokonaan.

Katiskat pyyntiin – autetaan Enäjärveä yhdessä

Enäjärven asukkaita ja mökkiläisiä kannustetaan osallistumaan järven hoitoon pyytämällä roskakalaa katiskalla. Järvessä esiintyy runsaasti esimerkiksi **särkeä ja muuta pienikokoista kalaa**. Näiden poistaminen auttaa tasapainottamaan kalakantaa ja voi parantaa myös veden laatua. **Somerolla valmistettu laadukas katiska on saatavilla koottuna erikoishintaan 79,00 € Enäjärven suojeluyhdistyksen jäsenille Rautanet Suomensjärvi -liikkeestä**. Järven tilan parantamiseksi on suunnitteilla myös laajempia roskakalan poistopyyntejä nuottaamalla. Jokaisen oma panos on silti tärkeä – yksittäinenkin katiska vedessä auttaa. Pyydettyä roskakalaa voi hyödyntää esimerkiksi ruokakalana, kompostissa, lannoitteena tai rapumerran syöttinä. Kalat voi myös hävittää laittamalla ne muovipussissa roskikseen. **Säilytä katiska oikein kuivalla maalla – upota vedessä oikein**. Sulje katiskan nielu, käännä se maalla kyljelleen tai ylösalaisin ja peitä kevyesti. Vedessä upota katiska niin, ettei vesilinnuilla ole pääsyä pyydykseen. Tarkista katiska säännöllisesti. ■

Kalastuslupamyymiä

Enäjärven osakaskuntien ja kalastusyhdistyksen kalastuslupia myyvät henkilöt tai toimipaikat ovat tänä vuonna todennäköisesti alla olevat (osakaskunnat eivät ole vielä pitäneet kokouksiaan). Huomaathan, että Enäjärven kalastusyhdistyksen luvat kattavat koko Enäjärven lukuunottamatta Sammatin Kiikalan kalastuskuntaa, jonne hankitaan omat luvat.

Enäjärven kalastusyhdistys (Taipale-Laidikkeen, Salitun, Salmen, Sakkolan, Mustlahden ja Nummijärven osakaskunnat)	Suomensjärven Kukkapuoti, Kitulantie 7 Suomensjärvi	050 5606905
	Marketta Kallionpää, Sahamaantie 55 Karjalohja	050 5693314
	Pekka Tuominen, Hevostie 9 Karjalohja	040 8411697
	Mustikkarinteen tila, Vesikarintie 30 Suomensjärvi	044 5138321
	Kikka Pätilä, Nummijärventie 719 Karjalohja	044 3358163
	soitto ensin	
	Segerin kukka, Keskustie 59 Karjalohja	040 0149329
	Unkan baarin tiloissa, soitto ensin, aukiolo vaihtelee	
Kiikalan osakaskunta	Lasse Kallio, Uimarannantie 11 Sammatti	050 566 6637
	Lasse Alén, Junnintie 77 Sammatti	040 047 1376

Kalastusluvista ja kalastusasioista enemmän tietoa kotisivuillamme. Voit ottaa yhteyttä myös hallituksen jäsen Harri Suomelaan kaikissa kalastukseen liittyvissä asioissa.

Muistoja Rolfista

Pyysimme lähettämään toimitukselle muistoja Rolfista. Tässä ovat ne, jotka ehdimme ottaa mukaan lehteen.

Rolfin leveälierinen hattu – muisto Enäjärven sinnikkästä suojelijasta

Oli lämmin alkukesän päivä joskus 2000-luvun alussa. Olin mökilläni Enäjärven rannalla ja nuori koirani, englanninsetteri Eddie, juoksenteli ympäri metsissä. Näin tieltä pitkän hahmon, leveälierinen hattu päässä – ja Rolfhan se oli.

Kutsuin paahteesta pois terassille, joimme oluet ja hän kertoi paljon Enäjärvestä, sen tilasta, kaloista, linnuista ja kaikesta mitä mökkiläistä kiinnostaa. Äkkiä ilmestyi nuori koirani, joka pelästyi Rolfia ja haukkui ja juoksi metsään eikä suostunut tulemaan lähellekään. Meitä se ei häirinnyt.

Loppukesästä kotonani Pietarsaareissa olin kävelyllä Eddien kanssa torilla ja vastaan tuli pitkä mies leveälierinen hattu päässä. Koirani alkoi taas haukkua hurjasti ja menin pyytämään mieheltä anteeksi koirani käytöstä ja selitin, ettei hän sinua hauku vaan hattuasii - luuli varmasti Rolfiksi.

Tapasimme viime kesän alussa enkä aavistanut, että aikaa oli niin vähän. Kaipaen häntä ja hänen uskomatonta tietomääräänsä ja energiaansa järvemme hyväksi.

Sirpa Stenberg

Kuva: Sinikka Kivistö

Ystäväni Rolf

Tutustuin Rolf Oinoseen hankittuamme mökin Enäjärven Sahan naapurista. Ensimmäiset vuodet kuluivat klapien teossa ja mökkiä remonteerattessa. Tarkempaa aihetta tutustumiseen en enää muista, mutta kun selvisi että olimme syntyneet samana vuonna ja viihdyimme luonnossa, kalastimme sekä metsästimme, niin muuta syytä ei tarvittukaan ystävyuden syntymiseksi.

Rolf oli häntä tuntemattomien mielestä erikoinen näky liikkeessaan koiransa kanssa Mustlahden suunnalla. Pitkä solakka partainen mies, leriha-tussaan, erikoisvalmisteiset suojalasit silmillään. Lasit, jotka hän oli teettänyt omien toiveidensa ja tarpeidensa mukaan. Eivät tienneet että kyseessä oli lukenut mies, väärentämätön luonnon ystävä ja herrasmies viimeisen päälle.

Hän hyväksyi minut soutajaksi useana vuotena muikkuverkkoilla käydessämme, ja jos ei ollut verkot järvestä niin Rolf ehdotti onkireissua. Hän tunsu hyvät onkipaikat ja useimmiten isoja ahvenia tulikin aivan mukavasti. Syksyisin ennen metsästyskauden alkua hän halusi tarkkuuttaa kivääriänsä ja hän kysyi, että lähtisitkö mukaan niin ei tarvitsisi joka laukauksen jälkeen tauluilla juosta kun otat kaukoputken mukaan. Parina viimeisenä vuotena jäivät muikkuverkot, onkireissut ja ampumaratakäynnit Rolfin terveysongelmiensä vuoksi käymättä. Harmi, sillä viihdyin Rolfin seurassa metrin halkoja klapiin mittaan sahatessakin ja tuulenkaatoja Isosaareissa korjatessakin.

Erkki Lahtinen

Latosaari. Kuva: Casimir Lilius

Muistoja Rolfin kanssa kuljetuista poluista

Piekkalanniemen mökkini verhot on ommeltu Rolf Oinosen koneella. Tai noh, Sini ne ompeli, kun huomasi että me miehet olimme vähän osaamattomia.

Tapasin Rolfin ensimmäistä kertaa varmaankin Suomi-Kiina Seurassa varhaisella 1970-luvulla kun järkkäsin tutustumismatkoja Kiinaan. Tuolloin muutamat luonnon-suojelijat kuten Rolf ja Teuvo Suominen olivat kiinnostuneita näkemään Kiinan kehitysmaaratkaisuja.

Muistan Rolfilla olleen merkityksellinen rooli vuoden 1974 alun Metsätalon kokouksessa, jossa suojeluyhdistystä alettiin toteuttamaan. Metsätalon jälkeen Rolf lähti Norjaan eikä siksi ollut fyysisesti läsnä kesällä Sampaalassa perustavassa kokouksessa, henkisesti kylläkin.

Teimme me kerran yhdessä kansalaistottelemattomuuttakin. Huhtikuun alkupäivinä 1987 olin kutsunut koolle Kessin metsän suojelijoiden kokouksen Helsingissä Uudelle ylioppilastalolle ja paikalle tulikin ilahduttavat kuutisenkymmentä ihmistä. Palaverin päätteeksi Rolf lähti vetämään kulkuetta kohti Metsähallituksen pääkonttoria, joka sijaitsi silloin Erottajalla. Jokainen kantoi tuhtia jätetapaperinippua. Niillä tukittiin konttorin sisään-tulorappu. Jätetapaperinippujen päällä luki ”Kessin erämaa Inarissa hakataan, koska tätä ei oteta vastaan! Esim. sillä jätetapaperilla jonka teollisuus jättää käyttämättä voitaisiin Inarin Kessin vuotuinen puuntuotto kaksinkertaisesti korvata!”

Piekkalanniemen kaavakamppailussa (1988) ja myöhemmin moottoriveneiden nopeusrajoituksessa toimimme hyvin samaan suuntaan Rolf diplomaattisemmin ja minä vähän räyhäkkäämmin. Minun tyyliini sopi liputtaa soutamisen puolesta ja ehdottaa polttomootoreille täyskieltoa. Vaikkei Soutu-Enäjärvi koskaan toteutuisi, soisi ajatusta pidettävän yllä jatkossakin.

Kummatkin olimme päämääröintiin taipuvaisia, mikä ei ollut eduksi kun vedenpinnan nostossa ajauduimme vastakkain. Noh, Rolf voitti.

Kun patokamppailun lainet tasaantuivat, kohtasimme yhdistyksen 50-vuotisjuhlassa 2024. Oli mukava kätellä ja yhdessä vitsailla ”taas on niin paljon autoja Sampaalan pihalla että sen täytyy olla luonnonsuojelijoiden kokous”. Rolf käyttäytyi jalosti ja siihen oli mukava vastata samalla mitalla. Suuri osa yleisöstä varmaankin tiesi Rolfin kohtalokasta sairaudesta, minä olin siitä täysin tietämätön. Erityinen herkkyyks ja henkistyminen hänessä kyllä näkyi ja se tarttui meihin kaikkiin salissa. Kohtaaminen oli kaunis. Kun tulin Sampaalan juhlasta kotiin, vaimo pani merkille poikkeavan helpottuneisuuteni.

Olisi suonut Rolf Oinosen elämän jatkuvan. Olisimme hyvinkin saattaneet joutua jossain kampanjassa taas samalle puolelle.

Raimo Laakia

Kuva: Rolf Oinonen

Tähtihetkiä Rolfin kanssa Enäjärvellä

Minulla oli ilo ja kunnia käydä Rolfin kanssa kalastamassa Enäjärvellä lukuisia kertoja yli kymmenen vuoden aikana. Joskus käynnit olivat pikaisia verkon laskuja tai nostoja, välillä tehtiin pidempiä retkiä, mutta niitä kaikkia yhdisti molempien kiinnostus järviluontoon, sekä uteliaisuus kaiken maailman ilmiöihin ja asioihin joiden kanssa elämme.

Joka reissulla toistui hyväksi havaittu kaava: Rolf souiti, ja minä laskin sekä nostin verkot. Vuodenajat, laskupaikat, verkkojen silmäkoko ja syvyys tulivat minulle tutuiksi hänen opettaminaan, ollen parasta paikallista perinnettöä josta jaettavaa riittää. Vesiperiäkin reissuilta tuli, mutta jotain jäi aina saaliiksi, kuten lintuhavaintoja ja valoilmioita sekä loistavia juttuhetkiä.

Rolf todisti väitteen ettei helteillä kala syö, vääräksi. Hänellä oli loistava tekniikka täykäläinginnassa. Aluksi pyydetään reilu sentin mittaisia ahvenpoikasista kaura- hiutaleiden ja siluverkon avulla. Sitten kalanpoikasista tehdään eläviä syöttejä isompia varten. Suuntasimme illansuussa Palonokan kärkeen ongelle ja saimme 32 kpl suurahvenia reilun puolen tunnin aikana ja lämpötila oli rapiat 29 astetta.

Rolf oli tunnetusti avarakatseinen, myötätuntoisesti maailmaa katseleva ihminen, mutta silloin kun maailma näyttäytyi ahneena ja harhaluuloisena, saivat maailman johtajat jälleen kuulla kunniansa.

Sammatin vapaan kyläkoulun asioista hän oli aina kiinnostunut haluten tietää miten koulullamme menee, onko ruoka hyvää ja ovatko lapset terveitä. Keskustelujemme aiheet rönsyilivät venereissujen aikana runsaasti ja puhetta riitti molemmin puolin. Toisaalta Rolf oli myös hyvä kuuntelija eikä hiljaisuuden hetket hänen kanssaan tuntuneet lainkaan haastavilta. Ei ollut tarvetta täyttää tyhjää tilaa puheella!

Yksipuolisen sekä Kontinpohjan alueen suojelupäätös olivat tärkeitä Rolfilla, osoittaen kansalaisaktiivisuuden olevan yhä tehokas keino päättäjien hereille saamiseksi.

Rolfin veneellä yhä verkkoja nostan sekä lasken ja välillä voin tuntea hänen läsnäolonsa vaikka kuikan huudossa. Hieno mies kaikkiaan!

Keimo Valkonen

KAI LÖNNQVIST

KAIVUU- JA MAANSIIRTOTYÖT
KIVIAINESTOIMITUKSET

☎ 050 345 1817

STUDIO SANNI ORASMAA

Kukkaverstas ja laulustudio
Mustikkarinteen tilalla

Vesikarintie 30, Suomusjärvi

☎ 044 513 8321

🌐 www.sanniorasmaa.com/fi

Suunnitteletko ulko-/sisämaalauksia, tapetointia tai jotakin muuta

Kaipaako kotisi, mökkisi, ulkorakennuksesi, pihasaunasi, aitasi tai laiturisi uutta maalia pintaan tai onko kyseessä uudiskohte?

Meiltä saat koko paketin! Luomme yhdessä aluksi maksuttoman suunnitelman halutulle kohteelle.

Kauden 2026 ulkomaalaustyöt myydään nyt, toimithan ripeästi. Säätsuosivat nopeimpia!

Työstämme saat myös kotitalousvähennyksen!

Ota rohkeasti yhteyttä!

p. 044 52 72 548/Sari saripohjola@hotmail.com

Toimitamme kohteeseen: telineet, suojaukset, pesut, välineet, maalit, ja tekijät.

RENNOSTI PALVELEVA RAUTAKAUPPA

AVOINNA

MA-PE ..... 9:00 - 17:00

LA ..... 9:00 - 15:00

SU ..... SULJETTU

Jarkko Nyström ☎ 050 917 2935

Sami Nieminen ☎ 044 242 1395

Taija Koski ☎ 050 376 4974

**"Meiltä löydät
kaiken tarvittavan
rakentamiseen ja
remontointiin!"**

KOSKI TL - SUOMUSJÄRVI - SALO

www.rautanetkoski.fi

Vesikasvien niittäminen omassa rannassa

Pienimuotoisesta (alle 0,1 ha) käsin tehtävästä niitosta ei tarvitse ilmoittaa viranomaisille. Paras niittoaika on heinä-elokuun vaihteessa ravinteiden poiston kannalta, silloin myös linnut ovat pesineet.

Ennen niittoa pitää selvittää kiinteistön rajat toiminta-alueella. Enäjärvellä on usein vesijätöaluetta tontin edustalla, se ei kuulu kiinteistöön (jos ei ole lunastanut sitä) vaan on jonkun osakaskunnan aluetta. Toisen alueella ei saa ilman omistajan suostumusta tehdä mitään, eli ei saa niittää vesikasveja eikä sinne saa läjittää ilman omistajan suostumusta. Naapureille on hyvä kertoa niitosta etukäteen, se lisää ymmärrystä asiaan. Samalla voi heidän kanssaan varmistaa kiinteistöjen rajat toiminta-alueella.

Huomio tuulen suunta, ihanne olisi, jos se olisi omaan rantaan päin.

Varaa aikaa itse niittämiseen 1/4 ja niittojätteen keräämiseen ja läjitykseen 3/4. Märät kasvit voivat olla yllättävän raskaita siirtää läjityspaikkoihin, joiden pitää olla niin kaukana etteivät ravinteet pääse valumaan järveen korkean veden, aallokon tai sateen vaikutuksesta. Veteen jätetty kasvisjäte rehevöittää järveä ja pohjaan tulee lietettä.

Järviruokoa, järvikaislaa ja järvikortetta voi niittää talvella jään päältä. Niittäessä kannattaa tällöin pitää laseja silmien suojana, sillä kasveista irtoaa roskaa.

Tuulen suunta pitää huomioida. Niittojätteen kerääminen on yhtä tärkeää kuin kesällä, talvella jään päältä se paljon kevyempää ja nopeampaa.

Aava-kaislanleikkurit Leikkaa, repii ja kerää vesikasvit

Aava-Tuotteet Oy:n kaislanleikkurit valmistetaan Suomessa. Materiaalina merivesialumiini ja ruostumaton teräs – kestävät myös merivedessä.

KITA-mallistossa kolme mallia, 1–3 terää. Leikkuu- ja haravointileveys 400–600 mm.

Toimii myös kuivalla maalla rikkaruohojen ja juurakoiden poistossa.

Ei vaadi venettä – työ onnistuu rannalta tai laiturilta.

Sopii yleisimpiin työkalunvarsiin (Fiskars, Gardena, Wolf-Garten, Exel, Parkside). Saatavana myös **Aava 4,4 m alumiiniteleskooppivarsi** (kuljetuspituus 1,5 m).

Aava-Tuotteet Oy
Korsikuja 4
13100 Hämeenlinna
040 356 9888
info@aavatuotteet.fi
www.kaislaleikkurit.fi

ENÄJÄRVEN SAHA KY

Sahattua, höylättyä ja kyllästettyä puutavaraa.

Sahamaantie 55, 09120 Karjalohja

Simo Westerlund

0400 470766

Sähkötyö OY
Puh. 045 112 5452
Arto Alho

J-P TUOMINEN
PUTKITYÖT
0400-772798

HORTI
HERTTUA
Makua Puutarhasta

Instagram, Facebook, LinkedIn icons

KARJALOHJAN SIVUAPTEEKKI

Keskustie 44, Karjalohja

Puh. 0440 355 175

Avoinna

ma-ti 9-16

ke 9-17

to-pe 9-16

Enäjärvipäivä

Enäjärvi-päivä järjestetään totuttuun tapaan Suomensjärven Laidikkeen Sipilän rannassa, lauantaina 4 heinäkuuta 2026 alkaen klo 13.00.

Kesäisen ohjelman ohella tarjolla on makkaraa, lettuja, kahvia – tule mukaan! Seuraa myös kotisivujamme www.enajarvi.fi, jonne päivitämme ohjelmaa lähempänä ajankohtaa. Hallitus ■

Kalan savustusta Enäjärvellä talvisissa maisemissa. Kuva: Erkki Arvola

Sipilän rannan kohennusta

Sipilän uimarantaa kohennetaan Leader-hankkeena, jota Suomensjärvi-seura on aktiivisesti ja onnistuneesti ajanut ja vetänyt. Talven aikana on maisemaa avattu puustoa siistimällä, ja jo viime vuonna uusittiin käymälä, joka on kompostoivaa sorttia. Kevään aikana ja alkukesästä vuoroon tulee mm.pukukopin uusinta. Katoksen ajanmukaistamisen on tarkoitus tapahtua tulevan kesän aikana. Tarkoituksena on myös parantaa pysäköintipaikkaa ja jatkaa maisemointia.

Hienoa, että tämä hanke etenee. Enäjärven rannoilla ei juuri muita yleisiä virkistyspaikkoja löydykään. Sipilän ranta tarjoaa myös mahdollisuuden enäjärveläisten kokoontumiselle antaen mahdollisuuksia alueen yhteisöllisyyden kehittymiselle. Se on yksi Leader-hankkeen tavoitteista. ■

Myyntituotteet

Enäjärven suojeluyhdistys on tilannut muutamia tuotteita myytäväksi. Ostamalla näitä tuotteita tuet suojeluyhdistyksen toimintaa.

Enäjärvi T-paita

Uusi upea Enäjärvi t-paita 100 % luomupuuvillaa - taattua Jack & Jones laatua. Saatavissa valkoisena sekä harmaana. Varastossa koot XS-3XXL ja hinta vain 25 euroa! Lasten koot tilattavissa erikseen 90-160 cm hintaan 20 euroa.

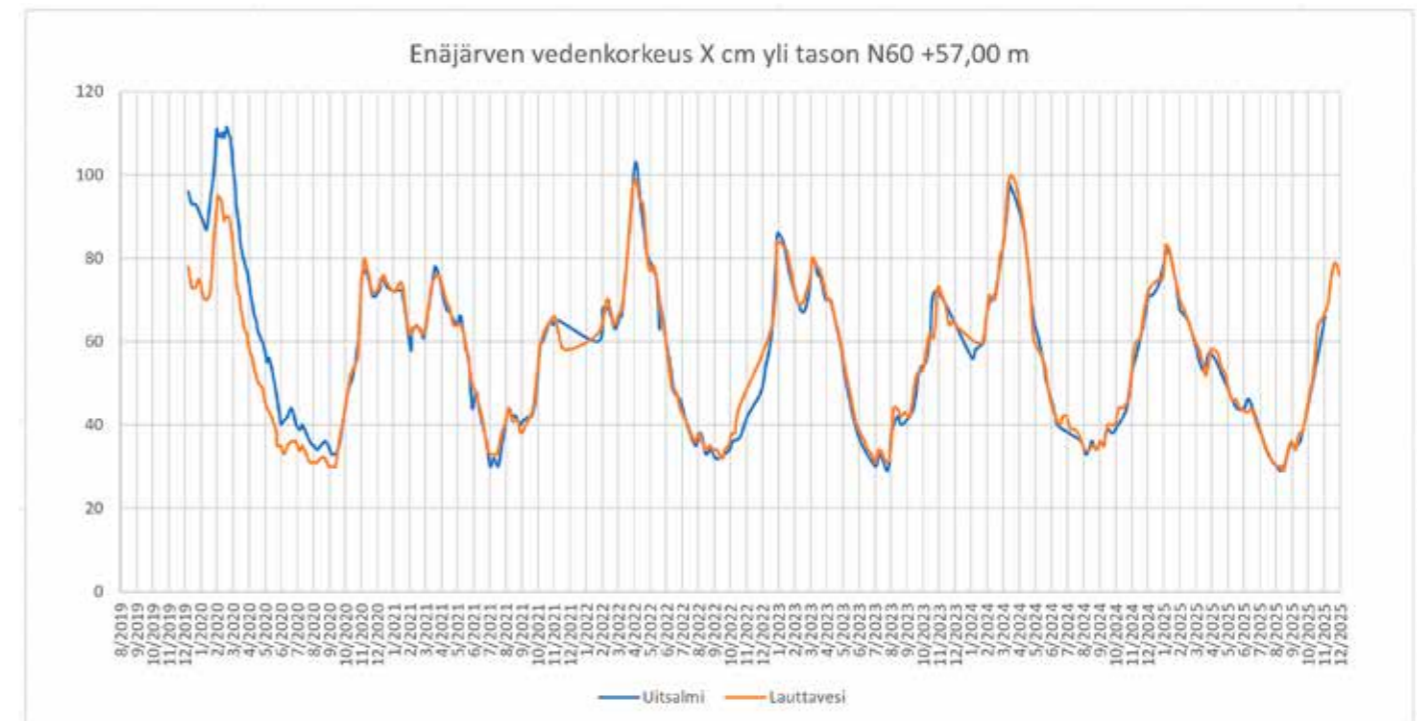
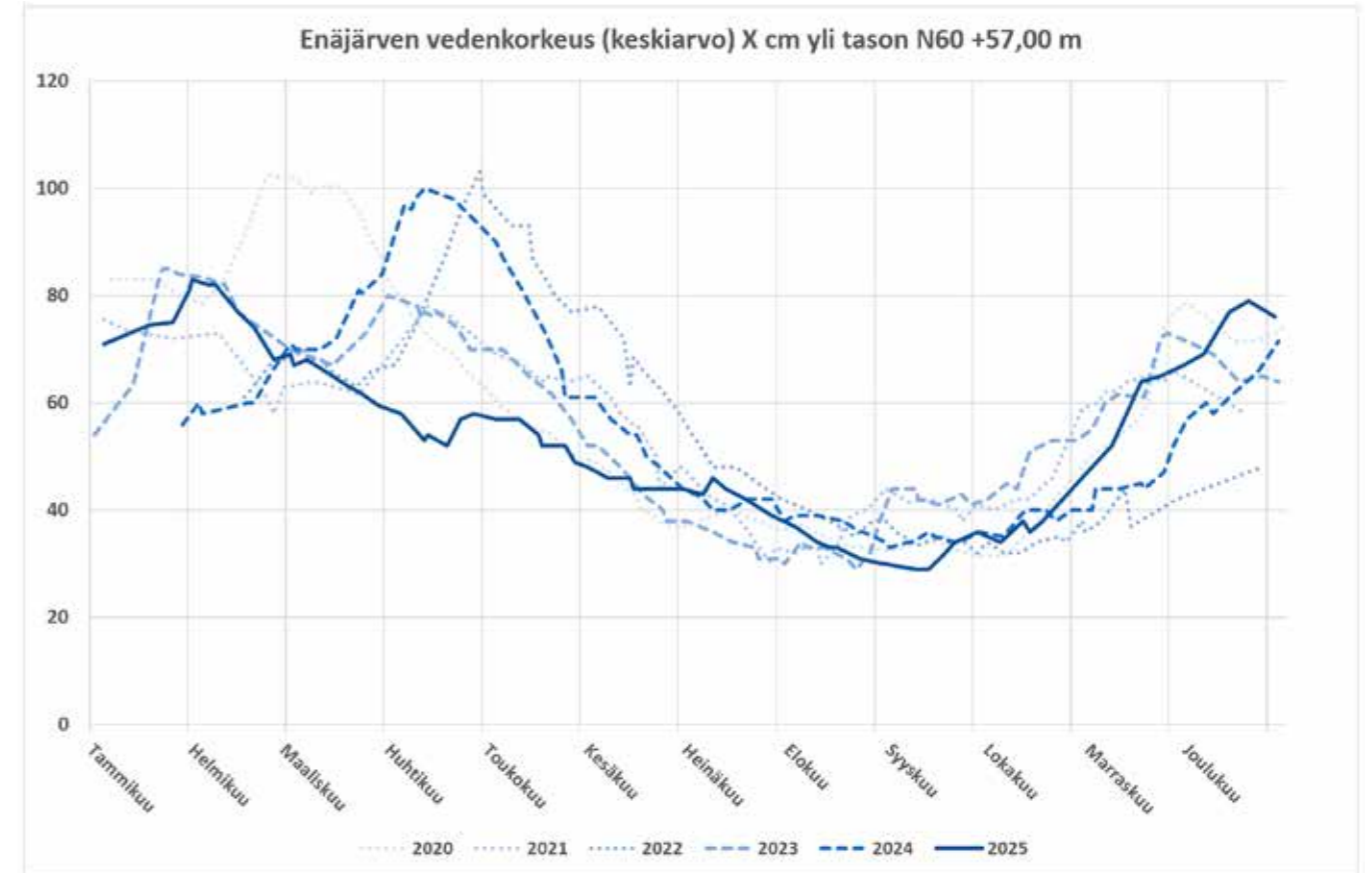
Enäjärven Suojeluyhdistyksen 50-vuotis juhlaustin

Olemme teettäneet Kuusamon Uistimen kanssa uuden värisen uistimen, joka on saatavissa vain suojeluyhdistyksen kautta! Räsänen Helmi 70 mm/20 g koossa on maineikas yleisviehe kaikille petokaloille.

Enäjärvi kahvimuki

Mukien koko on noin 2 dl. Mukeja on kahta lajia, toisessa näkyy auringon kajo järven pinnalla ja toisessa pilvet ja aurinko heijastuvat järven pintaan. Hinta 10 euroa/kpl.. Tilaukset/lisätiedot : enajarvensuojeluyhdistys@gmail.com tai Helena Olkinuora 040-5639839.

Enäjärven vedenkorkeus

Vuotuismuuton aikaan

Enäjärven kulttuuri avautuu laulujen ja kättentyön kautta

Kuvat: Sanni Orasmaan arkisto

Ensimmäinen niemen ylittävä joutsenaura vie ajatukset Inarijoen varteen, Angelin kylään, josta jo vuosisatoja sitten joka kevät lähdettiin porukalla muutaman kymmenen kilometriä pohjoiseen, Hiekkajärven rantaan ja siitä eteenpäin. Joskus tuntui, että laulujoutsen on sieltä kotoisin, kimaltelevien vesien ja kaikkuvien rantojen keskeltä. Angelista ajatus jatkaa omille maille, Mäntyharjun kesiin ja Helsingin talviin. Ymmärrän, että sitähän loma-asukkaat täälläkin jatkavat, vuotuismuuton perinnettä. Vuotuismuutto on meillä niin sisäänrakennettu, että emme edes huomaa seuraavamme tuhatvuotisen rytmin sykettä. Jään miettimään mitä se minulle merkitsee, täällä Mustikkarinteellä, metsän keskellä, kahden Enäjärven lahden välissä, maan äärellä ja silti maailman sylissä.

Metsä oli täällä ensin. Seitsemäntuhatta vuotta ihmisasutusta näillä rannoilla ja yhä maa määrittää rytmin. Peurat uivat lammessa hämärän tullen. Ives venyttelee rantapenkalla. Polut tallautuivat sorkkien ja kypälien alla kauan ennen kuin merkitimme ne kulkureiteiksi.

Mustikkarinne sijaitsee Taipaleen kylän laitamailla, alueella jonka asutuksen juuret on jäljitetty ainakin kivikaudelle saakka. Tilan rakensi mies, joka kaatoi hirret kuukalenterin mukaan, kuivatti tukkipuut pihalla, ja kun höyläys paikallisella sahalla ei onnistunut, teki hirsihöylän itse. Kun lisäkäsia tarvittiin, apu löytyi kylästä ystäviltä ja sukulaisilta. Kaivon paikka etsittiin vitsalla, lattiat eristettiin naapureiden voimin. Vajassa kaurat ja maapähkinät odottivat talven ruokailijoita.

Näin täällä asiat vieläkin tehdään: ensin kuunnellaan, sitten luodaan työtapaa ja lopuksi toteutetaan. Muutin Mustikkarinteelle lähes kuusi vuotta sitten. Muutaman hehtaarin metsätilaan kuuluivat halli ja verstaas, jotka olivat toimineet tukikohtana pitkälle rakennusrupeamalle. Löysin hiljalleen oman tapani toimia verstaalla. Toin sinne ensin mehiläisvahan ja muotit, sitten luonnonpohjaiset kukat ja kukka-asetelmat. Kunnostin kirpputorilöytöjä pellavaöljyllä ja vahalla, viimeistelin vanhoja tarjottimia

ja veistettyjä seinäkynttilänjalkoja, opin pellavaöljyn hitaan logiikan sen imeytyessä kuivaan puuhun.

Viime viikkoina palaset ovat tuntuneet sulautuvan yhteen. Olen seurannut töiden kulkua eri saroilla ja työt ovat johdattaneet minut kerta toisensa jälkeen yhteisille juurille. Esimerkkinä, olin useamman päivän hieronut pellavaöljyä puulle, torilla vanhat lankakerät tuntuivat kutsuvan puoleensa, löysin pellavaöljyn ohelle pellavakuidun, innostuin ja katsoin aiheesta useamman arkistopätkän tietoa etsiessäni. Samalla viikolla satuin muiden Suomensjärven maatalousnaisten kanssa vierailemaan Sammatissa makramé-illassa. Kysyin vastapäätä istuvulta naiselta, oliko tällä seudulla kasvatettu pellavaa. Hän kertoi, että toki, ennen hänen aikaansa, 1900-luvun alussa. Tuossa rannassa niitä liotettiin, siksi sen nimikin on Likolahti. Hän kuvasi miten pellavaa jalostettiin, liotettiin, kuivattiin ja loukutettiin. Naapurini Salmesta jatkoi tarinaa Enäjärven puolelle, Salmen pellavapelloille ja Suomensjärven kirkon pellavaviljelmille. Pellava on ollut tällä seudulla pitkään. Tieto on hiljennyt, ei kadonnut.

Sanotaan että maaseutu autioituu ja kulttuuri jää. Kokemukseni mukaan kulttuuri ei häviä, se vetäytyy hiljaisuuteen siksi kunnes taas heräämme sitä kuulemaan. Kymmenen vuotta takaperin lainasin kirjassani australialaista tutkijaa joka tutki alkuperäiskansojen musiikkipolkuja: "Luonto avautuu lauluissa. Ja jos lakkaamme kuuntelemasta luontoa, lakkaamme kuuntelemasta omaa kulttuuriamme."

Kun muutin Enäjärven seudulle, ajattelin valinneeni rauhallisen kodin ja palautumispaikan sopivan matkan päässä lentokentältä ja Helsingin töistä. Maalla oli toiset suunnitelmat. Isäni suvun tunsin, sen kirvesmiehet, maanviljelijät, idän rantojen pelimannit. Mutta vasta viime vuonna sain tietää, että äitini suku juontaa 1500-luvulta asti Varsinais-Suomeen. Hautausmaanhoidajia. Puuseppiä. Laulavia suutareita. Käsityöläisiä, joille kätten ja äänen yhteistyö oli itsestäänselvyys. Isänäitini ruokki koko kylän pihaltaan ja toi männynoksia sisälle tupaa kaunistamaan. Äidinäitini hoiti hautoja ja kasvatti puutarhaa. En lähtenyt

jatkamaan heidän polkuaan. Saavuin tänne ja tunnistin sen, löytyipä Enäjärven rannoilta muutama sukulinainenkin.

Silmäni ovat matkan varrella hiljalleen avautuneet myös seudun kulttuurille. Istutin laventelintaimet hiekkapenkereeseen, opiskelin kukkasidontaa ja toin ensimmäiset kimput Lahnajärvelle myyntiin. Jälkeenpäin kuulin, että juu, niinhän se Ritvakin kasvatti ruusut ja möi niitä Lahnajärvellä, ja mitä ei saatu myydyksi, niillä koristettiin pöydät. Niinpä. Opin, että Suomensjärven kauppalan kukkakaupan kukat viljeltiin Enäjärven Laidikkeella Rankin suurissa kasvihuoneissa. Toin Mustikkarinteelle myyntiin Amerikan perintönä saadut tuulikellet ja sain kuulla, että täällä olikin jo tehty tuulikelloja, juuri sellaisia hienosti soivia ja viritettyjä kokonaisuuksia joita olin suunnitellut tekeväni itse. Tajusin että työkalut ja alumiiniputket olivat olleet koko ajan valmiina odottamassa. Verstaas muisti, ja odotti vain, että minäkin muistaisin.

Ja musiikki. Kesätorstaina iltasoiton jälkeen muistot nousevat pintaan. Nuo samat laulut jotka soivat täällä jo vuosia sitten. Eri soitin, eri tulkinta, sama järvi, sama perintö. Musiikki on usein viimeinen, joka kantaa elämää itsessään. Enäjärven rannoilla on soinut haitari jo usean sukupolven ajan. Aiemmin kirjoitin: jos lakkaamme kuuntelemasta luontoa, lakkaamme kuuntelemasta omaa kulttuuriamme. Minulle kulttuuri ei avaudu tarkkailemalla. Se avautuu tekemisen ja osallistumisen kautta. Maata kulkien,

Sanni Orasmaa, laulaja, jazz-musiikko, pedagogi ja kirjailija. Asuu Mustikkarinteen tilalla Suomensjärven yhdessä Drama-koiran, hirvien, kauriiden, ilveksen, lehtopöllön ja muiden asukkaiden kanssa. Saanut juuri päätökseen avomaan kukkatuotannon, floristiikan ja yrttien tuottamisen osaopinnot erikoisalana laventelin kasvatusta. Kotisivut osoitteessa sanniorasmaa.com

Lähetä kuvia Enäjärvestä

— TEKSTI CASIMIR LILIUS —

Olen itse yrittänyt löytää muutaman vanhan valokuvan vuodelta 1947, joissa näkyvät pieni kesähuvilamme sekä vanha sauna. Kuivissa erottuvat vielä rakennusten pieniruutuiset ikkunat ja ympäröivä maisema, jossa kasvillisuus on huomattavasti vähäisempää kuin nykyään. Tällaiset vanhat kuvat ovat erityisen arvokkaita, koska emme pysty varmuudella vahvistamaan, milloin talo on rakennettu. Pieniruutuiset ikkunat antavat kuitenkin vahvan osviitan siitä, että rakennus olisi valmistunut 1920-luvun loppupuolella tai 1930-luvun alussa. Tätä tukee myös pihassa kasvava tammi, joka on todennäköisesti istutettu samoihin aikoihin. Tällaiset kuvat kertovat paljon paitsi rakennuksista myös siitä, miltä ympäristö ja elämä järven rannalla ovat eri aikoina näyttäneet.

Kunpa olisin silloin tajunnut ottaa niistä kopiot ja lähettää ne Enäjärven suojeluyhdistykselle. Ne olisivat nyt tallessa. Valitettavan usein juuri näin käy: arvokkaat kuvat katoavat, ja niiden tarina unohtuu.

Tästä pääsenkin ajatukseen, joka nousi esille Enäjärven suojeluyhdistyksen hallituksen kokouksessa Kitulan kirjastossa. Pohdimme, kuinka tärkeää olisi säilyttää valokuvia Enäjärvestä eräänlaisina historian hiljaisina todistajina. Pienetkin yksityiskohdat kuvissa kertovat menneestä ajasta: rakennuksista, maisemasta, ihmisistä ja järven elämästä.

Valitettavan usein vanhat kuvat katoavat sukupolvelta toiselle siirryttäessä. Samalla katoaa tieto siitä, missä ja milloin ne on otettu. Siksi haluaisimme alkaa kerätä kuvakokoelmaa

materiaalia työstäen, lauluja laulaen, kaikuja kuunnellen. Ei heti, ei räiskyen, vaan tasaisella varmuudella, samaan tahtiin kuin pella-vaöljy imeytyy vanhaan mäntyyn.

Vuotuismuutto on lopulta ehkä juuri, ei vain siirtyminen, vaan ennemminkin perille pääseminen. Juurille löytäminen ja jälleennäkeminen, paluu vuosi toisensa jälkeen samoille rannoille, samoille kalapaikoille, samaan taloon, samoihin huoneisiin. Joutsenet osasivat tänäkin keväänä perille. Pellavankasvatijat tunsivat jalostuksen tien. Loma-asukkaat seuraavat omaa ikiaikaista rytmiään vuodesta ja vuodenaikasta toiseen. "Huhtikuussa nähdään!" huikattiin lokakuun lopulla yhdeltä jos toiseltakin pihalta.

Tila voi kantaa useampaa toimintaa, kun lähtökohta on yhteinen: mitä täällä jo on, mitä emme vielä kuule? Floristi kysyy sitä materiaaleilta. Äänivalmentaja kysyy sitä keholta. Konserttia suunnitteleva kysyy sitä kulttuurilta. Enäjärven asuminen ja Mustikkarinteellä toimiminen on ollut itselleni palauttavaa työtä, tilan raivaamista sille mikä haluaa tulla esiin. Käytön jälkeen kranssi päätyy takaisin maahan. Ääni palaa terveenä omistajalleen. Laulut löytävät uuden elämän laulajien ja kuulijoiden kokemuksissa.

Metsästä kumpuavaa floristiikkaa, laulunopetusta, luontolaulua ja hetkiä pianon äärellä en suunnitellut yhdeksi kokonaisuudeksi. Maa toi ne yhteen, samoin kuin se satoi esivanhempieni työn. Matka Mustikkarinteellä jatkuu nyt laulaen ja tehden, tehden ja laulaen, Enäjärven luontoa ja kulttuuria kuunnellen.

Enäjärvestä, eräänlaista yhteistä kuvapankkia, joka säilyttäisi järven historiaa myös tuleville sukupolville.

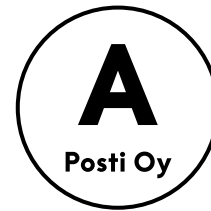
Olemme aiemmin pyytäneet jäseniltä kirjoituksia ja muistoja, ja nyt toivotamme lämpimästi tervetulleeksi myös kuvia. Lähettäkää meille vanhoja valokuvia tai vaikka uudempiäkin kuvia, jotka liittyvät Enäjärveen: eläimiä, saaria, rakennuksia, tapahtumia, veneilyä, kalastusta, maisemia tai arjen hetkiä. Kaikki kuvat, jotka kertovat järven elämästä, luonnosta tai muutoksista ajan saatossa, ovat arvokkaita. Kuten sanotaan, kuva kertoo enemmän kuin tuhat sanaa.

Jos sinulla on vanhoja tai uudempiäkin kuvia, jotka liittyvät Enäjärveen, toivomme että voisit jakaa niitä kanssamme. Kuivassa voi olla esimerkiksi:

- vanha rakennus, rantasauna tai mökki
- saari tai maisema
- eläimiä tai lintuja
- veneilyä tai kalastusta
- tapahtumia tai ihmisiä järven äärellä

Pienikin kuva voi olla arvokas pala Enäjärven historiaa. Jos mahdollista, liittäkää mukaan myös tietoja kuvasta: kuvauspaikka, vuosi, kuvaaja tai lyhyt tarina kuvan taustalla. Nämä tiedot tekevät kuvista vielä arvokkaampia tuleville sukupolville. Lähettäkää kuvat sähköpostitse osoitteeseen info@enajarvi.fi tai yhdistyksen Facebook-ryhmään.

Kiitos jo etukäteen osallistumisestanne. Yhdessä tallennamme Enäjärven tarinaa ja jaamme sen ilon kaikille. ■

Posti Green

JÄSENMAKSU 2026

Hyvä jäsenemme, muistathan maksaa tämänkin vuoden jäsenmaksusi ajoissa. Tiedot ovat alla olevassa lomakkeessa. Samalla viitenumerolla voi maksaa koko perheen jäsenmaksut. Maksamatta jättäminen kahtena vuonna johtaa automaattisesti jäsenen poistamiseen jäsenluettelosta.

Jäseneksi voit liittyä kotisivujemme www.enajarvi.fi kautta tai ottamalla yhteyttä sähköpostitse enajarvensuojeluyhdistys@gmail.com. Hallituksen jäsenten yhteystiedot löytyvät lehden sisäsivuilta, voit olla yhteydessä myös heihin.

Maksamalla jäsenmaksun varmistat mukanaolon yhdistyksessä, joka toimii Enäjärven hyvinvoinnin puolesta. Saat Enäjärvi-lehden jäsenetuna ja osallistua tilaisuuksiimme. Tärkeintä tietysti on itse jäsenyys ja siten vesistönsuojelutyömme tukeminen. Kiitos mukanaolostasi ja jäsenyydestäsi!

Onnelliset koirat, kun pääsivät ilahduttamaan talvilomalaisia.
Kuva: Sirpa Säillä

Saajan tilinumero Mottagarens kontonummer		IBAN FI46 4006 0010 0399 78	BIC		
Saaja Mottagare		Enäjärven suojeluyhdistys ry Ihantolantie 380 25410 Suomusjärvi	Yhdistyksen jäsenmaksu 2026 Henkilö 20 € Yhteisö 200 €		
TILISIIRTO GIRERING	Maksaja Betalar				
	Allekirjoitus Underskrift		Viitenro Ref.nr		
Tililtä nro Från konto nr			Eräpäivä Förf.dag	05.05.2026	Summa

Maksu välitetään saajalle maksujen välityksen ehtojen mukaisesti ja vain maksajan ilmoittaman tilinumeron perusteella.

Betalningen förmedlas till mottagaren enligt villkoren för betalningsförmedling och endast till det kontonummer som betalaren angivit.

PANKKI BANKEN